Pe urmele luptei de la Posada (1330). Izbânda lui Basarab I la Turnul lui Doancă

Dr. Constantin Ioniţescu (https://www.art-emis.ro/dr.-constantin-ionitescu/) 24 Aprilie 2024

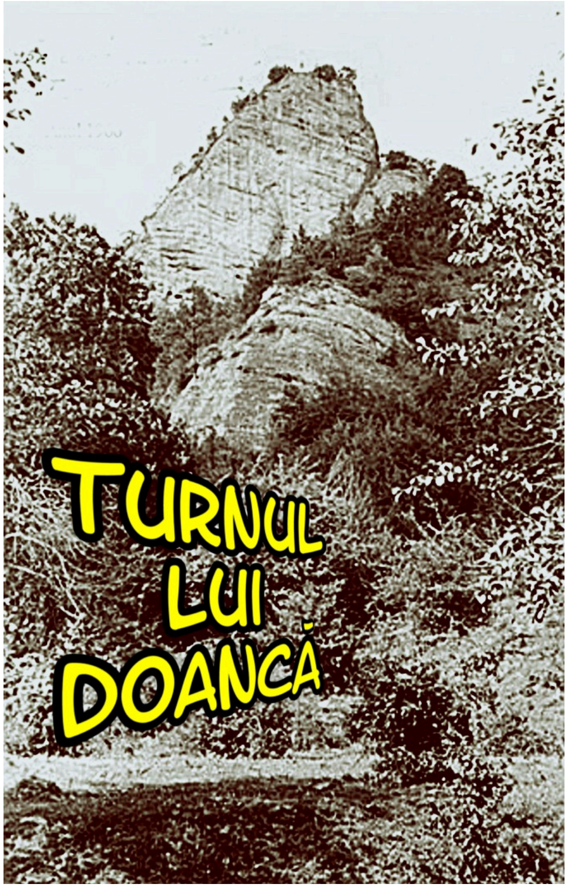

(/images/stories/istorie/Turnul_lui_Doanca_2024.jpg)

- Complexul funerar de la Titești (Țara Loviștei) - Vâlcea, ridicat de Voievodul Basarab I după lupta de la Posada (1330), desfășurată pe Valea Băiașului, în dreptul Turnului lui Doancă.
- Zidul de piatră și bazinul de apă de pe Turnul lui Doancă.

Aici a fost o cetate, folosită de Basarab I, pe care maghiarii au consemnat-o ca Cetatea de sub Arghiș.
Istoricul Plonez Maciej Strijkowschi, în anul 1575, a trecut prin Țară Loviștei și a consemnat că a văzut locul luptei dintre Carol Robert de Anjou și Basarab I, loc pe care cavalerii Maltezi au ridicat trei stâlpi de piatră, pe care există o inscripție chirilică referitoare la evenimentele din 1330. *„... Carołus Węgierski kroi, gdy bez przyczyny podniósł woyne na Bazarada hospodara Multanskiego, porazon iest fortelem na glowe od Multanow y Wolochow, tak, iz w maley drużynie ledwo sam kroi z pogromu ubiezal do Wegief. Na tym mieysеu gdzie bitwa była hospodarowie Maltańscy monaster zmutowali i slupy murowane trzy z kamienia postawili, ktorem ia sam widział roku 1574 z Turek iadac, za Giurgieciem miasteczkom, dwa dni chodu od Sybinova miasta Siedmigrockiego, idąc przez góry ...”.*

Traducere:

„Carolus al Ungariei taie, când fara motiv a ridicat un razboi pe Bazaradul lui Hospodar Multanski, este lovit de o smecherie în cap de la Multani ți Volochs, astfel încât într-o echipă mică, abia taie de la destrama la Wegief. În acest loc unde a avut loc bătălia, hospodarii maltezi au mutat mănăstirea și au ridicat trei stâlpi de cărămidă din piatră, pe care eu însumi i-am văzut în 1574 de la turci, urmând Giurgiec până la orașe, la două zile de mers de Sybinov, orașul Transilvaniei, plimbare prin munți”. Interpretarea inscripției a fost făcută de dl. prof. George Voica, din care reiese că în luptă a murit un băiat al voievodului Basarab I. Pe un stâlp de piatră este consemnată, pentru prima dată în România, existența voievodului Tihomir (Radu Negru Vodă), și a voievozilor Litovoi și Seneslau”.

Radu Negru Vodă, primul voievod al Țării Romănești, consemnat în Letopisețul Cantacuzinesc și atestat de către voievodul Basarab I, după Lupta de la Posada, 1330 Negru Vodă a fost un bun conducător, urmat de popor atunci când a trecut Munții Carpați pe Valea Dâmboviței, la

Câmpulung, în 1290, fiind forțat de împrejurările timpului. Concluzia o tragem din Letopisețul Cantacuzinesc și din istoria cu sasul Laurențiu, ce a fost comite de Câmpulung.

„Atunce s-au ales dintr-înșii boieri carii au fost de neam mare.Și puseră banovețiii un neam ce le zicea Basarabi să le fie lor cap (adecă mari bani) și-i așezară întâi să le fie scaunul la Turnul Severinului, al doilea scaun s-au pogorât la Strehaia, iar al treilea scaun s-au pogorât la Craiova. Și așa fiind multă vreme au trecut tot ei, oblăduind acea parte de loc. Iar când au fost la cursul anilor de la Adam 6798 (1292), fiind în Țară Ungurească un voievod ce l-au chemat Radu Negru Voievod, mare herțeg pre Amlaș și pre Făgăraș, ridicatu-s- au de acolo cu toată casa lui și cu mulțime noroade: rumâni, papistași, sași, de tot felul de oameni, pogorându-se pre apă Dâmboviței, început-au a face țară noao. Întâi făcut-au orașul ce-i zice Câmpulung. Acolo au făcut și o biserică mare, frumoasă și înaltă. De acolo au descălecat la Argeș și iară au făcut oraș mare și și-au pus scaunul de domnie, făcând curți de piatră și case domnești. Iară noroadele ce se pogorâseră la dânsul, unii s-au întins pre sub podgorie, ajungând la apa Siretului și până la Brăila, iar alții s-au întins în jos, peste tot locul, de au făcut orașe și sate până în marginea Dunării și până la Olt. Atunci și Basarabeștii, cu toată boierimea ce era mai nainte peste Olt, s-au sculat cu toții de au venit la Radu -Vodă închinându-se să fie subt porunca lui și numai el să fie peste toți stăpânitor. Și de atunci s-a numit de-i zic Țara Românească. Iar titulușul domnului s-a făcut precum s-arată mai jos: Întru Hristos, Dumnezeu, cel bun credincioși cel bun de cinste și cel iubitor de Hristos și singur biruitor, Io Radu Voievod, cu Mila lui Dumnezeu domn a toată țara Românească, dintru Ungaria descălecat și de Amlas și Făgăraș herțeg".

Istoricul Dionisie Fotino, în cartea „Istoria generală a Daciei", a scris: *„După ce Negru Vodă și-a extins domnia sa peste Țeara muntenească, a venit la dânsul Banul Craiovei (din familia Basarabilor), și s-a închinat și supus de bună voie, iar Negru Vodă a lăsat pe Banul Craiovei autonom în cârmuirea celor cinci județe și i-a conferit vargă de argint ce ne înfățișează, paloșul și varga lui Hermès, ca însemne naționale ale puterii și demnității suverane a Domnilor Țerei Românesci".*

Voievodul Basarab I, fiul și urmașul la tron, a continuat întărirea și dezvoltarea țării cu diplomație, înțelepciune și luptă, dezvoltând relațiile cu vecinii din jur. Amândoi voievozii au cunoscut bine teritoriile țării Românești, fapt reieșit după Lupta de la Posada, desfășurată în Țara Loviștei, cucerită de ei, în 1311 de la urmașii contelui Conrad de Tălmaci. Pe Valea Băiașului s-a desfășurat Lupta de la Posada, zonă binecunoscută încă din timpul când împăratul Traian a pătruns, pe Valea Oltului în Dacia, ocolind Muntele Cozia, pe la Radăcinești, apoi a pătruns spre Olt, pe această vale, ajungând la Rasovița, unde a construit trei castre. În această zonă a întâmpinat orezistență din partea dacilor ce aveau o cetate pe o înaltă stâncă numită „Turnul lui Doancă", scenă redată și pe Columna lui Traian, metopa LVIII. Studiu făcut și publicat de istoricul arheolog Teohari Antonescu în 1910. Reminiscențe ale cetății se găsesc și azi, ziduri de apărare, bazin de apă, pe așa numitul Turn al lui Doancă.

Voievodul Basarab I, cunoscând locul, atât topografic cât și strategic, l-a atras în luptă, pe acest loc, pe regele Ungariei, cu colosala lui armată, căruia nu i-a lăsat nici o șansă de scăpare, motiv pentru care l-a avertizat că, dacă pătrunde în țară cu armata, nu va avea scăpare. Timp de pregătire a avut destul pentru a construi o ambuscadă, după cum a scris istoricul polonez Maciej Strijkowschi, în 1575, ce intenționat a trecut prin această zonă.

Voievodul Basarab s-a folosit de cavaleria lui de circa 3000 de călăreți pe care i-a avut cu el în Bulgaria, la solicitarea țarului Mihail Șișman, în iulie 1330, și de valahii din țară, localnici de pe valea Oltului, Țara Loviștei, zona Argeșului și a Vâlcii, precum și tătarii „Alani" existenți în zonă, și care au lăsat numele de localități precum „IAȘI" de lângă Curtea de Argeș, cât și lângă Târgu Jiu.

Azi, publicând aceste note (spre stupoarea multor istorici din toate timpurile), doresc să spun că cetatea Arghiș a fost consemnată în diplomele eliberate de cancelaria lui Carol Robert de Anjou, pe locul unde s-a desfășurat lupta, și de unde cavalerul Baco, cu oamenii lui, a sosit în acest loc, pe Valea Oltului, la chemarea voievodului Toma, reușind să-l scape pe regele Carol și câțiva oameni, din acest iad al războiului.

Ambasadorul Baco, cavaler fiind, cunoștea bine zona, deoarece el, înainte de aceste evenimente, a mai fost în misiuni la Basarab, de la Curtea de Argeș, precum și la voievodul Bogdan, fiul lui Micula de la Râmnicul Vâlcea, după cum reiese din documente.
Această cetate există cu adevărat încă din timpul împăratului Traian, ea purtând în popor numele de „Turnul lui Doancă", localizată pe Valea Băiașului, la circa 5 km de vărsarea râului în Olt, în dreptul mânăstirii Cornet. În apropriere, romanii au construit trei castre la Copaceni, Racovița.

Voievodul Basarab, în memoria valahilor morți în luptă, precum și a fiului său Tugomer-Tihomir (numele bunicului), la Posada, a ridicat un complex funerar în aproprierea castrului roman de la Titesti, pe vechea cale a lui Traian. Aici primiseră loc de găzduire refugiații cavaleri templieri din Transilvania după ce ordinul Cavalerilor Templieri fusese scos în afara legii de către Papa Clement al V lea și regele Franței, Filip cel Frumos. Totodată, a ridicat în memoria voievozilor Litovoi, Seneslau, și probabil Bărbat (literă pierdută atunci când s-a descoperit piatra), precum și a voievodului Tihomir, tatăl lui.

Numele voievodului Tihomir-Tugomer apare notat de două ori pe placa de piatră, în rândul 4, apare ca voievod (Țar) ...[slavă țarului Tihomir], iar în rândul 5, pe placa de piatră,sub forma epigrafică, apare un coif în fața literei T („Tihomir"), adică decedat.
Aceste înscrisuri se pot vedea pe ilustratele redate mai sus. Pe primul stâlp de piatră este consemnată existența Munteniei ca țară [Eu Basarab, voievodul Munteniei], fiind unicul document scris în sec. XIV, sub formă epigrafică, în concordanță cu cele consemnate în Letopisețul Cantacuzinesc. Aceste documente ne arată că în luptă a murit prințul moștenitor al lui Basarab I, Tihomir-Tugomer, („Slavă lui Tugomer Basarab, slavă în veci!"). Este scrisă litera „g" în chirilică și o cruce deasupra, și litera „l" în chirilică, adică leat. De menționat faptul că înscrisul de pe aceste pietre, cu litere chirilice, a fost studiat în anul 1971 de către prof. univ. Damian Bogdan, slavist, cu o bogată experiență, și publicat în revista „Studii vâlcene".

Cavalerul decedat în Lupta de la Posada a fost înmormântat la Curtea de Argeș, în sarcofagul din Biserica Domnească, Mormântul nr.10.

În 1920, în urma săpăturilor arheologice din Biserica Domnească „Sf. Nicolae", prof. Virgil Drăghiceanu și prof. Nicolae Iorga au descoperit un sarcofag intact, în care își doarme somnul de veci un tânăr cavaler cu părul castaniu, al cărui craniu prezintă semnele unei puternice lovituri în frunte, îmbrăcat ca un prinț, cu multe inele de aur, o pafta de aur la brâu, precum și nasturi de aur la veston, cu stema basarabilor.

Paftaua, consider că reprezintă un dar de logodnă, primit de tânăr înainte de război, reprezentând un castel gotic cu doi tineri la balcon, iar la parter, o doamnă frumoasă cu trup de lebădă, ce pare a le spune tinerilor „viață fericită, cu mulți copii". Coafura doamnei seamănă cu cea a reginei Elisabeta, din alte tablouri pictate în timpul vieții. Paftaua are simbolurile regale ale Capețienilor.

Evaluare: ★★★★★

© 2019 ART-EMIS